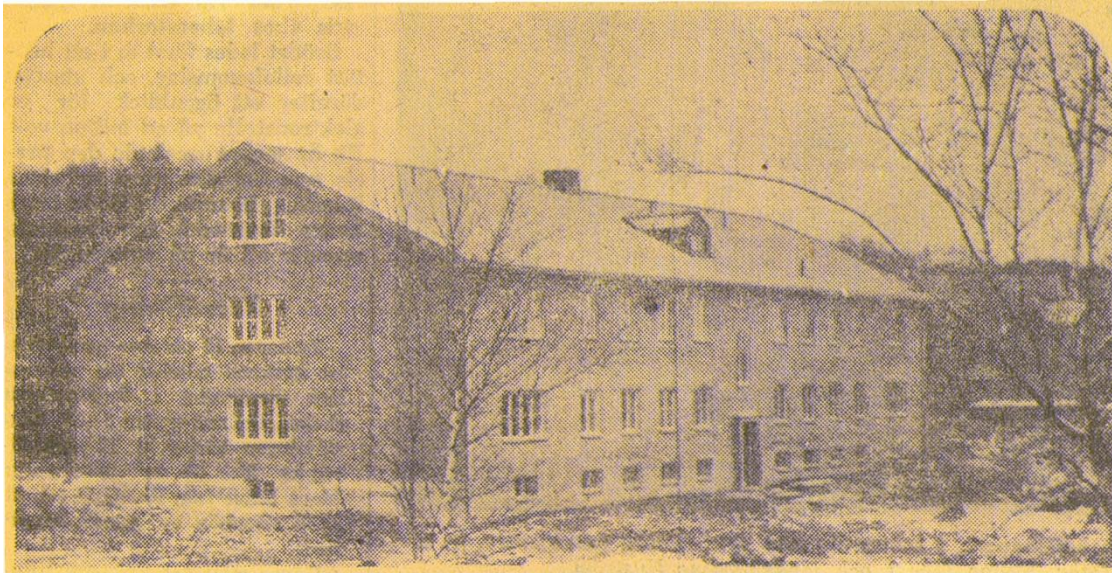

Mobiliseringsövning med många förhinder

Värnpliktig syn på en repetitionsövning

Idyll som ej lät sig störas

Flera företeelser vid höstens repetitions- och efterutbildningsövningar vid KA 4 i Göteborg är ägnade att väcka förvåning, kritik och i viss mån även löje hos den, som med stora uppoffringar i tid och pengar fått finna sig i att dra på sig uniformen för en månad. Förvåningen och kritiken gäller det sätt på vilket den dyrbara övningstiden på sina håll disponerades, löjet drabbar de första dagarnas s. k. mobiliseringsövning.

Denna blev nämligen en parodi på allt vad militära övningar, heter och präglades av anmärkningsvärd slöhet och slentrian.

Vid inryckningen utdelades, en hektograferad upplysnings- och orderlapp, av vilken framgick att Sverige befann sig i krig med en fiende, som redan trängt in i landet. Det gällde nu för var man att snabbt komma i uniformen och ha geväret klart. Stor vaksamhet var av nöden, ty sabotörer och spioner antogs i stor myckenhet ströva omkring runt kasernerna.

Inför detta farliga läge reagerade Kungliga Älvsborgs Kustartilleriregemente genom att inte reagera alls. Den inkallade personalen fick på det hela taget sköta sig själv och följden blev att de flesta kunde driva omkring civila hela första dagen, hänga på marketenteriet, köa vid matsalen och ligga på rygg i höstsolen. Något befäl syntes knappast, till förutom underofficerarna på förråd och expeditioner och en del mer eller mindre desorienterade reservofficerare. Ingen tog ett kraftfullt och beslutsamt befäl, ingen satte fart på organisationsarbetet. En fiende hade fått en lätt match med KA 4

Vaksamheten var det si och så med. På ett av kompanierna infångades en "spion", som vid förhör med ett brett leende kunde tala om att han kommit in på kasernområdet, upp i flera kaserner, fått mängder av viktiga upplysningar och duperat all kontrollpersonal med - en gammal inskrivningsbok för hären! Att han slutligen kunde gripas berodde endast på att han hade otur att möta en arbetskamrat, som visste att han inte tillhörde kustartilleriet.

När det mörknar började det plötsligt smälla runt kompaniets kaserner. De upplysta fönstren fylldes snabbt av intresserade åskådare - ett utmärkt mål för: en kulsprutepistolsskytt med ont i sinnet.

Skjutningen skedde givetvis med lös ammunition, men en allvarlig olycka hade lätt kunnat inträffa, då skjutaridet var en ung reservofficers osanktionerad påhitt och kasernvakten sin plikt likmätigt höll på att blanda sig i leken med skarpladdade vapen. Den vansinniga historien fick en snabb avslutning - nu dök det minsann upp befäl av alla grader - och fienden som förmodligen skrattat ihjäl sig någonstans i Västra Frölunda visade sig inte mer den natten.

Så småningom kom övningarna igång och sköttes för kompaniets del med all önskvärd energi. Gamla kunskaper i mintjänsten återupplivades och nya tillfogades på ett övertänkt och planmässigt sätt.

Roliga och instruktiva stridsskjutningar gjorde att kompaniet vid den stora krigsövningen, som kom senare under månaden kunde sköta sig över förväntan väl även i uppgifter som låg utanför deras ordinarie. För lekmannen förefaller det helt naturligt att den

dyrbara repetitionsmånaden ogravrad skulle ägnas åt rent övningsarbete. Det var det vi var inkallade för och det påstås att denna uppfattning med skärpa understruktits av regementschefen. Emellertid är det förvånande i vilken utsträckning personalen togs i anspråk för rena handräckningsuppgifter. Många kommenderades till kasernvakt. Givetvis har även övning i detta stor betydelse, men då större delen av de inkallade gjort 18 månaders första tjänstgöring och beredskapstjänst och dessutom legat inne längre eller kortare perioder, så bör man kunna utgå ifrån att de kan vakttjänst som sådan.

Ännu värre var att många kommenderades till brandberedskap, med påföljd att de under en veckas tid inte fick lämna kasernområdet och alltså inte kunde delta i de övningar - och de var inte få - som förlagts utanför detta, - Och det borde betraktas som rent tjänstefel att ge repetitionsinkallade sådana uppgifter som städning i matsal, marketenteri och exercishall. Ett klarläggande i denna sak från de högre marinmyndigheternas sida är faktiskt behövligt. Den vapenutrustning som utlämnades till de inkallade måste också kritiseras, Signaturen fick för sin del ett gevär, vars korn var så snedslaget att skillnaden mellan riktpunkt och träffpunkt på 200 meter var mer än bredden på en vanlig femringad tavla, Sådant kan visserligen justeras om lämpliga verktyg finns, men hur är det med översynen på förrådet?

Något som satte sin prägel på hela repetitionsmånaden var den sjukdom som kustartilleriet i likhet med det övriga svenska försvaret lider av: bristen på kvalificerat underbefäl, stamunderbefäl. Denna brist kan inte täckas av värnpliktigt underbefäl även om den äntligen beslutade frivilliga befälsutbildningen får en 100-procentig anslutning, Framförallt är det bristen på instruktörer som är farlig.

På det hela taget kan man emellertid säga att repetitionsmånaden ur militär synpunkt var givande. De inkallade hade en överraskande positiv inställning, som kom till uttryck vid truppsamtal vid övningstidens slut. Givetvis sparades det inte på besk kritik av detaljer utom instruktionspersonalens kontroll, såsom den nämnda handräckningstjänsten, och man fick en stark känsla av att det med tillgång på tillräckligt många instruktörer och bättre planläggning på högre ort

kunnat uppnås verkligt goda resultat.

Genom den svaga mobiliseringsövningen blev emellertid förtroendet till ledningens förmåga att reda upp besvärliga situationer på många håll starkt rubbat och det är en angelägen uppgift för KA 4 att rehabilitera sig härvid lag.

Yngve Rydholm

GT 1950-10-16

Mobiliseringsövningen på KA 4 .

Ett genmäle

I GT för den 11 okt. har Eder medarbetare Yngve Rydholm under rubriken "Mobiliseringsövning med många förhinder" redogjort för en värnpliktigs syn på en repetitionsövning vid KA 4. Författaren, redaktören och värnpliktige kustartillerikorpralen Rydholm, som i höst fullgjort en månads repetitionsövning skriver bl. a. välvilligt om välordnade övningar och betygar att repetitionsmånaden på det hela taget ur militär synpunkt varit givande. Därtill anges att de inkallade hade en överraskande positiv inställning, som kom till uttryck vid truppsamtal vid övningstidens slut.

Större delen av artikeln ägnas emellertid åt en kritik som omfattar dels de första dagarnas mobiliseringsövning dels det sätt på vilket övningstiden disponerats.

Även om saken inte är av den betydelse att det här lönar sig att detaljerat bemöta herr Rydholms, tydligt förhastade artikel, så anser jag det vara min skyldighet att såsom pressofficer bemöta vissa punkter.

Beträffande mobiliseringsövningen så beklagar jag att alla repetitionskrigare icke kunde leva med i och lära sig något av övningen, vilket får tillskrivas deras något berörda tillstånd vid inställelsen. När de svenska värnpliktiga definitivt lägger bort seden att förtära brännvin i samband med inryckningen, så kanske också en mobiliseringsövning kan genomföras med större behållning. Givetvis har det sina svårigheter att i fredstid ge en sådan övning

en fullt krigsmässig prägel.

I sin kritik av mobiliseringsövningen skriver herr Rydholm bl. a.: "Den inkallade personalen fick på det hela taget sköta sig själv och följden blev att de flesta kunde driva omkring civila hela första dagen, hänga på marketenteriet och ligga på rygg i höstsolen." På annan plats i artikeln kan man läsa om övningen att "denna präglades av anmärkningsvärd slöhet och slentrian". För att bemöta detta må nämnas att samtliga inryckande hade fått sin personliga utrustning samma dag de ryckte in, antingen nu utrustningen utdelades fredsmässigt i stadskasernen, eller mera mobiliseringsmässigt på någon utrustningsdepå "någonstans i Sverige". Trots den påtalade "slöheten och ryggliggningen" voro de rörliga förbanden marschberedda redan på förmiddagen efter vederbörlig inryckningsdag och därmed flera timmar före utsatt tid. Vid regementschefens inspektion av bevakningen på natten efter inryckningsdagen hade varje kompani och batteri vakt utsatt vid förläggning och materiel.

Intermezzot med lösskjutningen vid en kasern utreddes redan samma kväll av regementschefen, men bör icke ha föranlett något vaktens ingripande eftersom vakten väl kände till att mobiliseringsövning pågick och att lösskjutning skulle äga rum under dagens lopp. Någon risk för olyckor torde därför med säkerhet icke ha förelegat.

Beträffande övningstidens utnyttjande skriver herr Rydholm att den dyrbara repetitionsmånaden ej ograverat ägnades åt rent övningsarbete ty många kommanderades till kasernvakt och brandredskap "och det borde betraktas som rent tjänstefel att repetitionsinkallads sådana uppgifter som städning i matsal, marketenteri och exercishall. Ett klarläggande i denna sak från de högre marinmyndigheternas sida är faktiskt behövt." Mot denna framställning må anföras att den kritiserade städningen av matsal, marketenteri och exercishall icke inkräktat på övningstiden enär den verkställdes på kvällarna efter kl.18!

Att de repetitionsinkallade vill att tiden skall utnyttjas väl är gott att höra. Så länge kritik frambäres är det också ett tecken på en sund anda hos de inkallade. Att gå vakt någon gång under en månadslång tjänstgöring torde icke skada någon mänsklig varelse, så

mycket mer som krigstjänstgöringen till mycket stor del består av just vakttjänst och åter vakttjänst. Att taga ansvar som vaktchef mår nog även korpral Rydholm väl av - även om han själv synes anse sig överkvalificerad för denna befattning.

Frågan om repetitionsövningarnas längd och sättet att utnyttja tiden får nog ses ur vidare synvinklar än dem korpral Rydholm kan åberopa. Men inom kustartilleriet är vi alltid tacksamma för berättigad kritik - den bör dock icke vara baserad på felaktigheter.

Från kustartilleriets sida finns ingen anledning att vidare debattera denna fråga i *GT*. Har emellertid artikelförfattaren några ytterligare synpunkter att anföra, är han hjärtligt välkommen till regementet, där vi med största nöje muntligen kan diskutera åsikterna - sedda ur hela kustartilleriförsvarets synvinkel och ej endast ur minörens.

Goteborg den 14 oktober 1950.

J. Zanden, Pressofficer.

Det är med en känsla av ytterlig tillfredsställelse jag erfar att det inte var så dåligt ställt med KA 4:s mobilisering som jag trodde. Vissa förband var ju faktiskt marschberedda redan på förmiddagen efter vederbörlig inryckningsdag. Sålunda tycks min kritik ha baserats på det felaktiga i att tro att mobilisering innebär att ett förband snarast möjligt kommer i uniformen och får gevären skjutklara och inte att de inryckande lämnas helt åt sig själva. Men att det inte alls behöver vara så strängt är ju inte så lätt att veta för en så otroligt underordnad person som en värnpliktig kustartillerikorpral som du bara läst om krig och sånt.

Påpekandet att min åsikt sakar betydelse skall jag lägga på **minnet** och inte en annan gång glömma att befälet tänker för mig. Jag lovar att jag strängt skall hålla mig till min uppgift, den att må väl av vakttjänstgöring.

Yngve Rydholm

